

Література:

1. Geltner D., & Miller N. (2014). Commercial Real Estate Analysis and Investments. Mason, OH: On Course Learning, 920 p.
2. Maznev G.E., Zaika S.O., Gridin O.V. Administrative services sphere innovative development. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 3. С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2016_3_3
3. Zaika S., Hridin O., Zaika O. Innovations in sustainable agricultural development: trends, issues, perspectives. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2023. Вип. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2582/2500>
4. Грідін О.В. Загальні тенденції та характерні аспекти digital-трансформації сфери HR-менеджменту. *Електронне наукове фахове видання «Східна Європа: економіка, бізнес та управління»*. 2023. № 3 (40). С. 10-18. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.40-2> URL: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/40_2023/4.pdf
5. Грідін О.В. Ключові проблеми формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку аграрної сфери економіки та шляхи їх вирішення. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 2. С. 11-20. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2019-2-2> URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/apie_2019_r02_a02.pdf
6. Кузнєцова І, Кублікова Т. Технології управління реальними інвестиціями підприємства. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 207-215. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.207> URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/5888/65656/57323>
7. Рассел С., Норвіг П. Штучний інтелект: сучасний підхід. [пер. з англ.]. Київ : Вид. дім «Диалектика-Київ», 2020. Том 2. 480 с.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Соріна О.О., кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6644-6377>

Коломоєць В.В., аспірант,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна

У сучасному світі економічної глобалізації та технологічних змін інноваційний розвиток став визначальним фактором для забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств. Зі зростанням

інтенсивності конкурентної боротьби і швидким розвитком нових технологій підприємства повинні активно впроваджувати інноваційні стратегії, щоб утримати свої позиції на ринку. Стратегічний підхід до інноваційного розвитку є необхідним для створення нових конкурентних переваг, оптимізації виробничих процесів та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Інноваційний розвиток визначають як «процес господарювання, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства в мінливих умовах зовнішнього середовища в рамках обраної місії та прийнятої мотивації діяльності та який пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту» [2].

Посилаючись на дослідження Ковтуненко К.В. та Коцаги А.О. відмітимо, що автори майже всіх проаналізованих визначень розглядають інноваційний розвиток виключно на рівні підприємства. Однак це поняття охоплює більш глобальні масштаби та є «складовою частиною інноваційного розвитку економіки» [3, с. 48]. Натомість на рівні підприємства інноваційний розвиток є основою збереження конкурентоспроможності та формує його здатність досягати успіху у конкурентній боротьбі.

Досліджуючи фактори які сприяють інноваційному розвитку слід зауважити, що поняття «інноваційний розвиток», «інноваційне управління» та «управління інноваціями» є різними за сутністю та змістом.

Так інноваційне управління це «загальний комплексний план інноваційного розвитку підприємства, що забезпечує здійснення місії та досягнення стратегічних цілей підприємства» [5, с. 182]. А управління інноваціями це процес впровадження нововведень. Слід відмітити, що сьогодні багато інновацій пов'язані із цифровізацією. Вони стали неодмінною складовою бізнес-процесів, однак цифрові технології повинні стати «інструментом для створення інновацій, спростити їх впровадження, а не привести до «цифрового аутизму» [4, с. 181].

Інноваційний розвиток має важливе значення, оскільки підприємства, що не інвестують в інновації, ризикують залишитися позаду конкурентів. Серед різновидів інновацій виділяють:

- технологічні інновації – стосуються впровадження нових або удосконалених технологій у виробничі процеси;
- продуктові інновації – ґрунтуються на створенні нових продуктів або вдосконалення вже існуючих;

– процесні інновації – включають зміну виробничих або управлінських процесів для підвищення їх ефективності, скорочення витрат або підвищення якості;

– інституційні інновації – стосуються нових моделей організації, управління або бізнес-процесів;

– соціальні інновації – включають нові рішення, які вирішують соціальні проблеми або створюють додаткову цінність для суспільства (наприклад, нові форми взаємодії між бізнесом і споживачами, сталий розвиток, корпоративна соціальна відповідальність).

Аналіз статистичних даних дає підстави відмітити поступово зростання кількості промислових підприємств України що впроваджують інновації, як це подано на рисунку 1. У розрізі видів інновацій активність промислових підприємств наведена на рисунку 2.

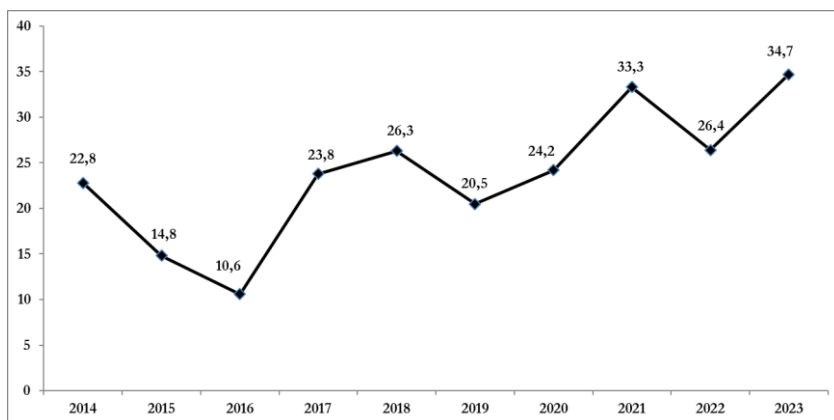

Рис. 1. Динаміка кількості промислових підприємств України, що впроваджують інновації за період 2014–2023 рр.

Джерело: [1]

Серед причин які перешкоджають впровадженню інновацій (станом на 2023 р) виділено:

– брак ресурсів (недостатність фінансів, кваліфікованого персоналу, матеріалів);

– інші причини: стратегічні причини, не найкращий час для інновацій, інші пріоритети, занадто високі ризики, низька очікувана прибутковість;

– відсутність потреби в подальшій інноваційній діяльності.

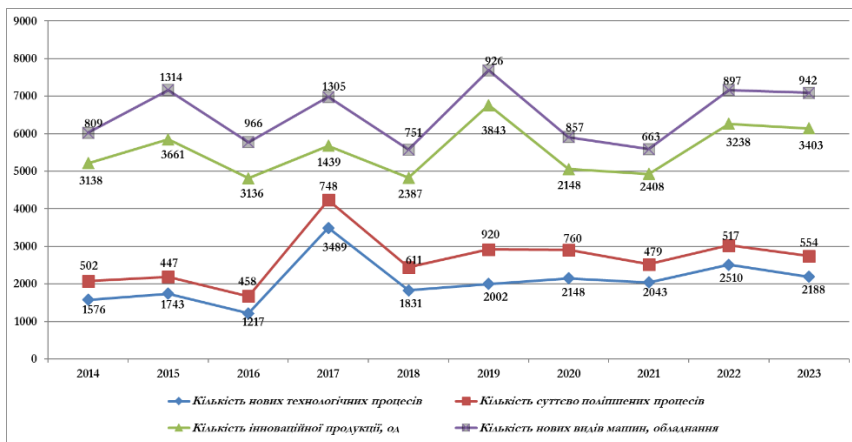

Рис. 2. Інноваційна активність промислових підприємств України у розрізі видів інновацій 2014-2023 рр.

Джерело: [1]

Впровадження інновацій в діяльність промислових підприємств дозволяє значно підвищити їх ефективність і конкурентоспроможність. Зокрема шляхом зменшення витрат та підвищення ефективності виробничих процесів, гнучкої реакції на ринкові вимоги, грамотного управління товарним асортиментом та сервісом тощо.

Серед ключових елементів які сприятимуть інноваційному розвитку слід виділити наступні:

- дослідження та розробки. За даними Держаної служби статистики України понад половина всіх інновацій створена у рамках партнерської взаємодії, нажалі лише незначний відсоток – у симбіозі із вищими науковими закладами [1].

- наявність кваліфікованих фахівців, здатних працювати з новими технологіями, та здатність підприємства забезпечити інвестиції в навчання і розвиток своїх працівників, а також створення на підприємстві середовища, яке підтримує креативність, ініціативність та готовність до змін;

- інвестування в інноваційний розвиток. Ця складова інноваційного розвитку потребує значних ресурсів, тому важливо мати доступ до фінансування шляхом залучення власних та зовнішніх джерел (кредитів, інвесторів, державних програми тощо).

Зважаючи на складе становище вітчизняних промислових підприємств зумовлене повномасштабним вторгненням доцільним видається поглиблення партнерських зв'язків із підприємствами інших

країн. Міжнародне співробітництво, у міжнародних проектах дасть змогу прискорити власний розвиток і скористатись міжнародним досвідом для того щоб вивести підприємство на новий рівень у конкурентній боротьбі.

Інноваційний розвиток не тільки допомагає підприємствам підвищити свою ефективність, але й дозволяє їм зберігати конкурентні переваги, адаптуватися до нових умов і успішно розвиватися в умовах динамічного та змінного зовнішнього середовища. При цьому важливим є не лише впровадження інновацій, але й їх інтеграція в усі сфери діяльності підприємства: від маркетингових стратегій до управління людськими ресурсами та організаційної структури.

Таким чином, інноваційний розвиток є необхідною складовою для забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств, використання стратегічного підходу до інноваційного розвитку дозволяє підприємствам не лише підвищувати ефективність виробництва, але й зберігати і зміцнювати свою позицію на ринку, досягнення максимальних результатів можливе за умови створення відповідного інноваційного середовища в рамках підприємства, яке включатиме сучасні технології, системи управління та підтримку творчого потенціалу співробітників. Такі підходи дозволяють зберігати підприємства конкурентоспроможними навіть у складних економічних та технологічних умовах.

Література:

1. Державна служба статистики України. *Економічна статистика. Наука, технології та інновації* (2020-2023). URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення 14.01.2025).
2. Ілляшенко С.М., Біловодська О.А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія. Київ. Університетська книга. 2023. 281 с.
3. Ковтуненко К.В., Коцага А.О. Інноваційний розвиток бізнес-структур: сутність, тлумачення, теорії та підходи до визначення. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 43-55. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-43-55> (дата звернення 14.01.2025).
4. Павлішина Н.М., Харін А.В. Інновації в епоху цифровізації. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2023. № 1(81). С. 179-188. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/198/190 DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.1.24> (дата звернення 21.01.2025).
5. Сагачко Ю. Інноваційне управління як важлива складова стратегії підприємства. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2022. № 1(1). С. 179-188. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-1\(1\)-179-188](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-1(1)-179-188) (дата звернення 29.01.2025).